

Allmän studieplan för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning (Pedagogic Practices: Subject-based Teaching and Learning)

Studieplanen avser forskarutbildning i pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning mot språk- och litteraturredaktik, samhällsämnenas didaktik och slöjdens didaktik. Forskarutbildningen kan avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen i pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning.¹

Forskningsfältet pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning utmärks av att det är tvärvetenskapligt och praktikinrä. Fältet behandlar det pedagogiska arbetet inom olika delar av utbildningsväsendet vad gäller dess roll i samhället, samhällsliga och didaktiska förutsättningar, genomförande och resultat. Val och behandling av forskningsproblemen är inriktade mot ämnesdidaktiska frågor och fenomen som är centrala för såväl de olika skolämnenas som utbildningsväsendet och samhället i stort.

Utbildningen syftar till att den studerande skall utveckla fördjupade kunskaper inom området pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning samt kompetens för självständiga forskningsinsatser. Utbildningen skall vidare ge de studerande en bred forskningsmetodisk skolning samt förmåga att kritiskt granska olika forskningsansatser inom området samt värdera olika typer av forskningsresultat.

Med en doktorsavhandling eller en vetenskaplig uppsats (licentiatexamen) skall den studerande visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutveckling inom fältet pedagogiskt arbete samt det valda mer specifika forskningsområdet.

Utbildningen syftar till att utveckla förtrogenhet med olika sidor av forskningsarbetet. Detta omfattar såväl en vetenskaplig skicklighet som förmåga att delta i det vetenskapliga samtalet. I detta ingår också förmåga att konstruktivt delta i samhälls- och yrkesrelaterade samtal med anknytning till vetenskapsområdet.

Forskarutbildningen skall förbereda för såväl en forskar- som lärarkarriär inom akademien, liksom för andra arbetsuppgifter utanför akademien i verksamheter där vetenskaplig kompetens inom forskningsfältet pedagogiskt arbete efterfrågas. Den studerande blir därmed delaktig i den framtida utvecklingen av området pedagogiskt arbete och den praktikinriktade forskningen och en länk mellan akademien och praktikfältet förskola, skola, lärarutbildning och andra sammanhang för lärande och undervisning.

---

¹ Som överordnat dokument till denna allmänna studieplan gäller Högskoleförordningen och SFS 2006:1053 samt Linköpings universitets Regelsamling

1. Utbildningens mål

För doktorsexamen ska den forskarstuderande:

Kunskap och förståelse

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning samt djup och aktuell specialistkunskap inom delar av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För licentiatexamen ska den forskarstuderande:

Kunskap och förståelse

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta, och
- visa fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

2. Antagningsvillkor

2.1 Grundläggande bestämmelser

För att bli antagen till forskarutbildning krävs att den sökande har dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet enligt nedan. Vidare krävs att den sökande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att klara utbildningen.

2.2 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till forskarutbildningen har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, har fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som i någon annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Om det finns särskilda skäl, kan Styrelsen för utbildningsvetenskap för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet.

2.3 Särskild behörighet

Särskild behörighet att antas till forskarutbildningen har den sökande som fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå med relevans för pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning avseende svenskämnet, de modernas språkens eller samhällsämnenas didaktik.

Kraven på särskild behörighet anses även uppfyllda av den som har avlagt motsvarande äldre examen, eller inom eller utom landet har förvärvat motsvarande kunskaper.

3. Antagning

3.1 Ansökan

Ansökan om antagning till forskarutbildning i pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning ställs till prefekten vid Institutionen för kultur och samhälle (IKOS), Linköpings universitet.

3.2 Antagningsbegränsning och urval

Till forskarutbildningen får endast antas så många forskarstuderande som kan erbjudas handledning, godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering.

Antagningsbegränsning till forskarutbildning tillämpas om antalet behöriga sökande är större än antalet tillgängliga platser. Grunden för urval bland behöriga sökande till forskarutbildning i pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning är graden av förmåga att tillgodogöra sig sådan utbildning. Vid urvalet beaktas följande aspekter:

- studieresultat som visar kreativitet, mognad, förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys. Särskild vikt läggs vid vetenskapligt arbete i form av uppsats eller annan vetenskaplig produktion.
- erfarenheter av praktiskt yrkesarbete som lärare efter grundläggande utbildning är meriterande, men inte ett krav.
- relevanta språkkunskaper

I första hand görs urvalet på grundval av dokumenterat och av den sökande själv åberopat material, till exempel självständiga studiearbeten och intyg om yrkesverksamhet. Därutöver kan annat beslutsunderlag såsom intervjuer med den sökande och referenser vara av betydelse. Vid antagningen tas även hänsyn till den kompetens som de till forskarutbildningen knutna lärarna besitter.

3.3 Beslut om antagning

Beslut om antagning av studerande till forskarutbildningen fattas av Institutionen för kultur och samhälle (IKOS).

4. Utbildningens utformning

4.1. Allmänt

Utbildningen för doktorexamen omfattar 240 högskolepoäng och består av en kursdel om 90 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 150 högskolepoäng.

Utbildningen för licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng och består av kurser om 60 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats om 60 högskolepoäng. Sådan examen kan antingen utgöra slutmål för utbildningen eller en etapp i utbildningen till doktorexamen.

Den forskarstuderande bör påbörja sitt vetenskapliga arbete redan under första årets studier och således bedriva forskningsarbete parallellt med kursbundna studier.

4.2. Kurser

Kursdelen består av såväl obligatoriska som valbara kurser. För doktorexamen omfattar de obligatoriska delarna 50 högskolepoäng och den valbara delen 40 högskolepoäng. För licentiatexamen omfattar de obligatoriska delarna 25 högskolepoäng och den valbara delen 35 högskolepoäng.

De obligatoriska kurserna behandlar aktuell och tidigare forskning med relevans för pedagogiskt arbete med ämnesdidaktisk inriktning inom olika discipliner och forskningstraditioner. De omfattar också en orientering om vetenskapsteori och olika kvalitativa och kvantitativa forskningsansatser, metoder och analyser. Innehållet i de valbara kurserna ska ge såväl grundläggande kunskaper som spetskompetens.

I vissa kurser ges undervisning medan övriga inhämtas genom litteraturstudier.

Forskarstuderande som undervisar ska genomgå kurs i högskolepedagogik, sådan kurs får räknas in som en valbar kurs.

För varje enskild forskarstuderande kan modifieringar göras med hänsyn till vederbörandes förkunskaper samt i relation till de krav som ställs genom deltagande i forskningsmiljön. Kurserna fastställs av den forskarstuderandes huvudhandledare efter samråd med biträdande handledare och den forskarstuderande.

Grundutbildningskurser på avancerad nivå och som inte ingår i villkoren för särskild behörighet kan efter godkännande av huvudhandledare tillgodoräknas i forskarutbildningen.

I forskarutbildningen ingår även seminarieverksamhet. Det innebär att forskarstuderande förväntas presentera avhandlingsdelar på seminarier och aktivt delta i såväl andra forskarstuderandes avhandlingsseminarier som seminarier med inbjudna gäster.

4.3 Närmare information

Närmare information om forskarutbildningen lämnas av Institutionen för kultur och samhälle (IKOS).

4.4 Avhandling för doktorsexamen

För doktorsexamen ska den forskarstuderande författa en vetenskaplig avhandling, vars omfattning motsvarar 150 högskolepoäng. Avhandlingen ska baseras på ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen inom det valda området.

Avhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga texter som den forskarstuderande har författat ensam eller gemensamt med annan person, kompletterad med en sammanfattande diskussion (sammanläggningsavhandling). De vetenskapliga texterna *bör* företrädesvis vara publicerade eller accepterade för publicering i erkända vetenskapliga tidskrifter, men *ska* i annat fall vara av sådan kvalitet att de kan publiceras i erkända vetenskapliga tidskrifter. Vid lagarbete ska den enskildes arbetsinsats kunna särskiljas och bedömas.

Avhandlingen ska försvaras vid en offentlig disputation. Regler om förfarandet vid disputation finns i Högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av Linköpings universitet och Styrelsen för utbildningsvetenskap.

Avhandlingsmanuset diskuteras vid ett allmänt seminarium i god tid innan beslut fattas om tid för tryckning av avhandling och disputation.

4.5 Uppsats för licentiatexamen

För licentiatexamen ska den forskarstuderande författa en vetenskaplig uppsats vars omfattning motsvarar 60 högskolepoäng. Uppsatsen ska baseras på ett självständigt forskningsarbete. Uppsatsen ska försvaras vid ett offentligt seminarium. Styrelsen för utbildningsvetenskap beslutar om de närmare formerna för den vetenskapliga uppsatsens framläggande.

5. Utbildningens uppläggning

5.1 Individuell studieplan

För varje forskarstuderande ska det upprättas en individuell studieplan. Den ska innehålla en tidsplan för den forskarstuderandes hela utbildning, uppgifter om hur handledningen är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som den forskarstuderande har samt vad som i övrigt krävs för att utbildningen ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Den individuella studieplanen fastställs av Institutionen för kultur och kommunikation respektive Institutionen för studier av samhällsutveckling och kultur enligt delegation av Styrelsen för utbildningsvetenskap efter samråd med forskarstuderande och samtliga handledare. Den individuella studieplanen ska följas upp minst en gång per år, varvid den forskarstuderande och handledare skriftligen ska intyga att de tagit del av och godkänt studieplanens innehåll.

5.2 Undervisning

Undervisningen meddelas huvudsakligen i form av föreläsningar, seminarier och handledning. Den forskarstuderande ska under studietiden ta del i vetenskapliga aktiviteter genom att aktivt delta i seminarier, gästföreläsningar etc. Den forskarstuderande kan ges möjlighet att delta i undervisning och kunskapsprov vid annan fakultet eller annat lärosäte. Det ankommer på forskningsmiljön att erbjuda den forskarstuderande möjligheter att delta i kurser och internationella konferenser.

5.3Handledning

Den forskarstuderande har rätt till handledning under motsvarande fyra års heltidsstudier för doktorsexamen och två år för licentiatexamen. Val av avhandlingsämne ska ske i samråd mellan den forskarstuderande och dennes samtliga handledare.

Handledare inom forskarutbildningen är dess professorer, docenter samt särskilt förordnade lärare. Dessa har ett kollektivt ansvar för handledningen. För varje forskarstuderande utses minst två handledare. En av dem ska vara huvudhandledare. Val av handledare sker efter samråd med den forskarstuderande. Huvudhandledaren ska vara docentkompetent, anställd vid Linköpings universitet och ska ha genomgått forskarhandledarutbildning. Biträdande handledare ska ha avlagt doktorsexamen eller ha motsvarande vetenskaplig kompetens. En forskarstuderande som begär det ska få byta handledare.

Rektor har fastställt riktlinjer för prövning av rätt till handledning och andra resurser för forskarstuderande.

6. Examination

Examination sker huvudsakligen genom skriftlig eller muntlig tentamen och ska säkerställa att examensmålen för examen uppnås. Tentamina bedöms med något av betygen godkänd eller icke godkänd. Huvudhandledare är examinator för de kurser för vilka särskild examinator ej utsetts och dokumenterar fullgörandet av moment i forskarutbildningen som ej är knutna till kurs eller avhandling.

Doktorsavhandlingen bedöms av en betygsnämnd i enlighet med regler i Högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av Linköpings universitet och Styrelsen för utbildningsvetenskap. Vid betygsättning tas hänsyn både till graden av självständighet, avhandlingens innehåll och till försvaret av densamma. Avhandlingen ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

Styrelsen för utbildningsvetenskap beslutar om de närmare formerna för licentiatuppsatsens framläggande. Licentiatuppsatsen ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.